

УДК 657+657.6

Т. О. Меліхова,

д. е. н., професор, завідувач кафедри облік, аналіз, оподаткування та аудит,

Інженерний навчально-науковий інститут ЗНУ, м. Запоріжжя

ORCID ID: 0000-0002-9934-8722

Ю. С. Кулик,

магістрант кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту,

Інженерний навчально-науковий інститут ЗНУ, м. Запоріжжя

ORCID ID: 0000-0002-9353-8082

DOI: 10.32702/2306-6792.2022.4.27

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА АУДИТУ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ВЕЛИКОГО ТА МАЛОГО БІЗНЕСУ З МЕТОЮ ОПТИМІЗАЦІЇ ЇХ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ

T. Melikhova,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Accounting and Auditing,

Engineering Educational and Scientific Institute of Zaporizhzhya National University

Yu. Kulyk,

Master's student, Engineering Educational and Scientific Institute of Zaporizhzhya National University

IMPROVING THE ACCOUNTING, TAXATION AND AUDIT OF LAND TAX IN LARGE AND SMALL BUSINESSES IN ORDER TO OPTIMIZE THEIR TAX PLANNING

Земельна реформа відкриває нові горизонти до використання землі та надає нові можливості її придбання для ведення бізнесу, а також у землевласників з'являється право розпоряджатись землею на власний розсуд. Земельні ділянки, які знаходяться у власності та оренді підприємств великого та малого бізнесу оподатковуються земельним податком. За допомогою земельного податку держава намагається отримати додатковий дохід у бюджет України. За рахунок регулювання оподаткування земельним податком, держава збільшує або зменшує надходження до доходу бюджету, а також змінюються витрати підприємств на сплату цього податку. В фінансовому обліку, земельний податок відноситься до витрат, які змінюються у залежності від призначення землі (загальновиробничі, адміністративні, збут та ін.). Нажаль, земельний податок не цільового призначення, тому надходження від нього не направляються на рекультивацію земель. Це спонукає підприємства впроваджувати сучасні більш безпечні технології при землекористуванні та самостійно піклуватися за станом власної землі, тому дуже важливо приділяти увагу правильному веденню обліку, оподаткуванню та складанню звітності, а також якісно проводити його аудит для своєчасного виявлення та виправлення помилок з метою оптимізації податкового планування.

Метою роботи є удосконалення обліку, оподаткування та аудиту земельного податку на підприємствах великого та малого бізнесу з метою оптимізації їх податкового планування.

Метою аудиту земельного податку є встановлення законності, достовірності і доцільності здійснених операцій із земельного податку підприємства і правильності їх відображення в обліку.

Завдання проведення аудиту земельного податку перевірити: наявність земельних ділянок; правильність визначення залишку земельного податку на початок періоду; віднесення підприємства до платників земельного податку; визначення об'єктів оподаткування земельним податком; визначення бази оподаткування земельним податком на земельну ділянку, якщо нормативну грошову оцінку її проведено або не проведено; застосування кореспонденції рахунків із земельного податку; а також відповідність нарахування та сплати земельного податку; відображення земельного податку в журналі, головній книзі та Балансу на кінець періоду.

Удосконалено аудит земельного податку на підприємствах, що на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план аудиту, програму аудиту, робочі документи аудитора. Запропонована методика проведення перевірки надасть змогу аудиторі охопити всі аспекти обліку земельного податку на підприємстві, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення його в обліку, вчасно виявити порушення, провести якісний аудит та оптимізувати їх податкове планування.

Для оподаткування та ведення обліку земельного податку непередбачено окремих первинних документів, які полегшували складання податкової звітності. Тому пропонуємо для покращення ведення обліку земельного податку використовувати наступні бланки, а саме відомості: обліку земельних ділянок для нарахування земельного податку, віднесення підприємства до платників земельного податку, об'єктів оподаткування земельним податком, бази оподаткування земельним податком. Це поліпшить оподаткування земельним податком та ведення його обліку, дозволить своєчасно виявити та виправити помилки, що забезпечить оптимізацію податкового планування.

Land reform opens new horizons for land use and provides new opportunities to acquire land for business, and landowners have the right to dispose of land at their own discretion. Land owned and leased by large and small businesses is subject to land tax. With the help of the land tax, the state is trying to get additional income into the budget of Ukraine. By regulating the taxation of land tax, the state increases or decreases revenues to budget revenues, as well as changes in the costs of enterprises to pay this tax. In financial accounting, land tax refers to costs that vary depending on the purpose of the land (general production, administrative, sales, etc.). Unfortunately, the land tax is not earmarked, so the proceeds from it are not used for land reclamation. This encourages companies to implement modern safer technologies in land use and take care of their own land, so it is important to pay attention to proper accounting, taxation and reporting, as well as conduct a quality audit to identify and correct errors to optimize tax planning.

The aim of the work is to improve the accounting, taxation and audit of land tax in large and small businesses in order to optimize their tax planning.

The purpose of the land tax audit is to establish the legality, reliability and appropriateness of the land tax operations of the enterprise and the correctness of their reflection in the account.

The task of the land tax audit is to check: the availability of land; correctness of determining the balance of land tax at the beginning of the period; attribution of the enterprise to land tax payers; determination of objects of land tax; determination of the land tax base for the land plot, if the normative monetary assessment has been carried out or not; application of correspondence of land tax accounts; as well as compliance with the calculation and payment of land tax; reflection of land tax in the journal, general ledger and balance sheet at the end of the period.

The audit of land tax at enterprises has been improved, which, in contrast to the existing ones, includes: questionnaire, general audit plan, audit program, working documents of the auditor. The proposed method of inspection will allow the auditor to cover all aspects of land tax accounting at the enterprise, to investigate the correctness, timeliness, legality of its reflection in the account, timely identify violations, conduct quality audits and optimize their tax planning.

There are no separate primary documents for taxation and land tax accounting, which facilitated the preparation of tax reports. Therefore, we propose to use the following forms to improve land tax accounting, namely information: land accounting for land tax, attribution of the enterprise to land tax payers, objects of land taxation, land tax base. This will improve the taxation of land tax and its accounting, will allow timely detection and correction of errors, which will ensure the optimization of tax planning.

Ключові слова: аудит, земельний податок, анкета, загальний план, програма перевірки, робочий документ аудитора, оптимізація, податкове планування.

Key words: audit, land tax, questionnaire, general plan, audit program, auditor's working document, optimization, tax planning.

ВСТУП

Земельна реформа відкриває нові горизонти до використання землі та надає нові можливості її придбання для ведення бізнесу, а також у землевласників з'являється право розпоряджатись землею на власний розсуд. Земельні ділянки, які знаходяться у власності та оренді підприємств великого та малого бізнесу оподатковуються земельним податком. За допомогою земельного податку держава намагається отримати додатковий дохід у бюджет України. За рахунок регулювання оподаткування земельним податком, держава збільшує або зменшує надходження до доходу бюджету, а також змінюються витрати підприємств на сплату цього податку. В фінансовому обліку, земельний податок відноситься до витрат, які змінюються у залежності від призначення землі (загальновиробничі, адміністративні, збут та ін.). На-

жалі, земельний податок не цільового призначення, тому надходження від нього не направляються на рекультивацию земель. Це спонукає підприємства впроваджувати сучасні більш безпечні технології при землекористуванні та самостійно піклуватись за станом власної землі, тому дуже важливо приділяти увагу правильному веденню обліку, оподаткуванню та складанню звітності, а також якісно проводити його аудит для своєчасного виявлення та виправлення помилок з метою оптимізації податкового планування.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемними питаннями обліку, оподаткування, аудиту земельного податку займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені: Бутинець Ф.Ф., Гончарук Я.А., Гордієнко Н.І., Давидов Г.М.,

Таблиця 1. Анкета перевірки земельного податку

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	Підприємство є платником земельного податку?				
2	Яка ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено, встановлена на Вашому підприємстві:				
	- для земель загального користування - не більше 1 % від їх нормативної грошової оцінки;				
	- для сільськогосподарських угідь - не менше 0,3 % та не більше 1 % від їх нормативної грошової оцінки;				
	- а для лісових земель - не більше 0,1 % від їх нормативної грошової оцінки				
3	Яка ставка податку за земельні ділянки, розташовані за межами населених пунктів або в межах населених пунктів, нормативна грошова оцінка яких не проводилася, встановлена на Вашому підприємстві:				
	- не більше 5% від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області;				
	- для сільськогосподарських угідь - не менше 0,3 % та не більше 5 % від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області;				
	- для лісових земель - не більше 0,1 % від нормативної грошової оцінки площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області.				
4	Хто звільняється від сплати земельного податку:				
	- особи з інвалідністю I і II групи;				
	- особи, які виховують трьох і більше дітей віком до 18 років;				
	- пенсіонери (за віком);				
	- ветерани війни та особи, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;				
	- особи, визнані законом такими, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;				
	- на період дії єдиного податку четвертої групи власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі за умови передачі земельних ділянок та земельних часток (паїв) в оренду платнику єдиного податку четвертої групи.				
5	У яких межах граничних норм поширюється звільнення від сплати податку за земельні ділянки на одну земельну ділянку за кожним видом використання:				
	- для ведення особистого селянського господарства у розмірі не більш ніж 2 га;				
	- для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка): у селах - не більш ніж 0,25 га, в селищах - не більш ніж 0,15 га, в містах - не більш ніж 0,10 га;				
	- для індивідуального дачного будівництва - не більш ніж 0,10 га;				
	- для будівництва індивідуальних гаражів - не більш ніж 0,01 га;				
	- для ведення садівництва - не більш ніж 0,12 га.				
6	Хто є платниками земельного податку:				
	- власники земельних ділянок, земельних часток (паїв);				
	- землекористувачі, яким відповідно до закону надані у користування земельні ділянки державної та комунальної власності на правах постійного користування;				
	- платники орендної плати - землекористувачі (орендарі) земельних ділянок державної та комунальної власності на умовах оренди.				
7	Об'єктами оподаткування земельного податку є:				
	- земельні ділянки, які перебувають у власності;				
	- земельні частки (паї), які перебувають у власності;				
	- земельні ділянки державної та комунальної власності, які перебувають у володінні на праві постійного користування;				
	- об'єкти оподаткування орендною платою - земельні ділянки державної та комунальної власності, надані в користування на умовах оренди.				
8	На якому рахунку обліковується земельний податок:				
	- 6415;				
	- 642;				
	- 651;				
	- 685.				
9	Як відображається в обліку нарахування земельного податку:				
	- Дт 949 Кт 6415				
	- Дт 92 Кт 6415				
	- Дт 231 Кт 6415				
	- Дт 91 Кт 6415				
10	Як відображається в обліку сплата земельного податку:				
	- Дт 6415 Кт 311				
	- Дт 92 Кт 6411				
	- Дт 92 Кт 311				
11	Яка періодичність проведення звірки розрахунків з земельного податку:				
	- раз на місяць;				
	- раз на рік;				
	- двічі на рік;				
	- зовсім не проводиться?				
12	Як ведеться облік земельного податку:				
	- вручну;				
	- автоматизовано;				
	- комбіновано?				

Таблиця 2. Загальний план проведення аудиту земельного податку

Етап аудиторської перевірки	Аудиторські процедури	Аудиторські докази	Період проведення	Виконавці
Підготовчий	Знайомство з бізнесом клієнта, визначення аудиторського ризику, планування аудиту земельного податку	Статут підприємства, Звіти попередніх, перевірок, накази		
Основний	Перевірити правильність визначення залишку земельного податку на початок періоду. Перевірити наявність земельних ділянок. Перевірити віднесення підприємства до платників земельного податку. Перевірити об'єкти оподаткування земельним податком. Перевірити базу оподаткування земельним податком на земельну ділянку, якщо нормативну грошову оцінку її проведено. Перевірити базу оподаткування земельним податком на земельну ділянку, якщо нормативну грошову оцінку її не проведено. Перевірити відповідність нарахування та сплати земельного податку. Перевірити правильність кореспонденції рахунків з земельного податку. Перевірити відповідність відображення земельного податку в журналі, головної книги та Балансу на кінець періоду	Журнал 5 головна книга, Баланс, Декларація з земельного податку		
Завершальний	Складання аудиторського звіту і висновку.	Звіт		

Дерій В.А., Іванова Н.А., Карпенко М.Ю., Кулаковська Л.П., Макаренко А.П., Огійчук М.Ф., Піча Ю.В., Савченко В.Я., Сахарцева І.І., Усач Б.Ф. та інші. Автори розглядають дане питання зі своєї точки зору та акцентують увагу на різних аспектах проведення аудиту земельного податку. Проте саме питання обліку, оподаткування та аудиту земельного податку на підприємствах малого та великого бізнесу з метою оптимізації їх податкового планування розкрито недостатньо і потребує подальшого дослідження.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є удосконалення обліку, оподаткування та аудиту земельного податку на підприємствах великого та малого бізнесу з метою оптимізації їх податкового планування.

Метою аудиту земельного податку є встановлення законності, достовірності і доцільності здійснених операцій із земельного податку підприємства і правильності їх відображення в обліку.

Завдання проведення аудиту земельного податку перевірити: наявність земельних ділянок; правильність визначення залишку земельного податку на початок періоду; віднесення підприємства до платників земельного податку; визначення об'єктів оподаткування земельним податком; визначення бази оподаткування земельним податком на земельну ділянку, якщо нормативну грошову оцінку її проведено або не проведено; застосування кореспонденції

рахунків із земельного податку; а також відповідність нарахування та сплати земельного податку; відображення земельного податку в журналі, головної книги та Балансу на кінець періоду.

Анкету перевірки земельного податку подано в таблиці 1. У програмі аудиту земельного податку відображені основні процедури для вирішення основних завдань аудиторської перевірки.

Одержавши в процесі попереднього планування дані про підприємство, аудитор приступає до розробки загального плану аудиту земельного податку (табл. 2). План аудиту є документом організаційно-методологічного характеру та складається з переліку робіт на основних етапах аудиту і строків їх виконання із зазначенням джерел інформації. Аудит земельного податку підприємства авторами рекомендується проводити в кілька етапів.

При первісному аудиті, процедури аудиту будуть залежати від рівня довіри до результатів попереднього аудиту. Якщо аудит буде базуватися на даних попереднього аудиту, то необхідно уважно вивчити його робочі документи або детально облік земельного податку, чи адекватним був підхід попереднього аудитора. Програмі аудиту земельного податку наведено в таблиці 3.

Для вирішення поставлених завдань аудиту земельного податку пропонуємо робочі документи аудитора (табл. 4—12), які на думку ав-

Таблиця 3. Програма аудиту земельного податку

№	Мета	Перелік аудиторських процедур	Критерії якості	Метод перевірки	Код робочого документа	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	Впевнитись у відповідності залишку на початок земельного податку	Перевірити правильність визначення залишку земельного податку на початок періоду.	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	ЗП-1			
2	Впевнитись у наявності земельних ділянок	Перевірити наявність земельних ділянок	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	ЗП-2			
3	Впевнитись у правильності віднесення підприємства до платників земельного податку	Перевірити віднесення підприємства до платників земельного податку	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	ЗП-3			
4	Впевнитись у правильності визначення об'єктів оподаткування земельним податком	Перевірити правильність визначення об'єктів оподаткування земельним податком	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	ЗП-4			
5	Впевнитись у правильності визначення бази оподаткування земельним податком на земельну ділянку, якщо нормативну грошову оцінку її проведено	Перевірити правильність визначення бази оподаткування земельним податком на земельну ділянку, якщо нормативну грошову оцінку її проведено	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	ЗП-5			
6	Впевнитись у правильності визначення бази оподаткування земельним податком на земельну ділянку, якщо нормативну грошову оцінку її не проведено	Перевірити правильність визначення бази оподаткування земельним податком на земельну ділянку, якщо нормативну грошову оцінку її не проведено	А, Б, В, Г, Д	Документальний, арифметичний, вибірковий	ЗП-6			
7	Впевнитись у відповідності нарахування та сплати земельного податку	Перевірити відповідність нарахування та сплати земельного податку	А, Б, В, Г, Д, Е, Є	Документальний, арифметичний, вибірковий	ЗП-7			
8	Впевнитись у правильності кореспонденції рахунків з земельного податку	Перевірити правильність кореспонденції рахунків з земельного податку	А, Б, В, Г, Д	Документальний по суті, арифметичний, вибірковий	ЗП-8			
9	Впевнитись у відповідності відображення земельного податку в журналі, головній книзі та Балансу на кінець періоду	Перевірити відповідність відображення земельного податку в журналі, головній книзі та Балансу на кінець періоду	А, Б, В, Г, Е, Є	Документальний по суті, арифметичний, вибірковий	ЗП-9			
Критерії якості аудиторської перевірки: наявність - А; правдивість - Б; права та зобов'язання - В; повнота - Г; вимірювання - Д; оцінку вартості - Е; подання і розкриття - Є.								

торів стануть обґрунтованими доказами якісного проведення аудиту земельного податку.

Для оподаткування та ведення обліку земельного податку непередбачено окремих первинних документів, які б полегшували складан-

ня податкової звітності. Тому, для покращення ведення обліку земельного податку пропонуємо надалі використовувати наступні бланки, а саме відомості: обліку земельних ділянок для нарахування земельного податку, віднесен-

Таблиця 4. Робочий документ аудитора ЗП-1 з перевірки правильності визначення залишку земельного податку на початок періоду

Рахунок	Баланс на кінець попереднього періоду	Баланс на початок звітної періоду	Головна книга	Відхилення	
				балансу на початок звітної періоду від балансу на кінець попереднього періоду	Балансу на початок звітної періоду від головної книги
6415					

Таблиця 5. Запропонований робочий документ аудитора ЗП-2 з перевірки наявності земельних ділянок

Кадастровий номер земельної ділянки	Документ, який підтверджує власність (користування, оренду) земельної ділянки			Адреси земельних ділянок	Площа		Примітки
	назва	номер	дата		га	кв м	

Таблиця 6. Запропонований робочий документ аудитора ЗП-3 з перевірки віднесення підприємства до платників земельного податку

Назва земельної ділянки	Платники земельного податку			Платники орендної плати - землекористувачі (орендарі) земельних ділянок державної та комунальної власності на умовах оренди	Адреси земельних ділянок	Площа		Примітки
	власники земельних ділянок,	власники земельних часток (паїв)	землекористувачі, яким відповідно до закону надані у користування земельні ділянки державної та комунальної власності на правах постійного користування			га	кв м	

Таблиця 7. Запропонований робочий документ аудитора ЗП-4 з перевірки об'єктів оподаткування земельним податком

Назва земельної ділянки	Об'єкти оподаткування земельним податком			Об'єкти оподаткування орендною платою - земельні ділянки державної та комунальної власності, надані в користування на умовах оренди	Адреси земельних ділянок	Площа		Примітки
	земельні ділянки, які перебувають у власності	земельні частки (паї), які перебувають у власності	земельні ділянки державної та комунальної власності, які перебувають у володінні на праві постійного користування			га	кв м	

Таблиця 8. Запропонований робочий документ аудитора ЗП-5 з перевірки бази оподаткування земельним податком на земельну ділянку, якщо нормативну грошову оцінку її проведено

Назва земельної ділянки	За даними підприємства	За даними аудиту			Відхилення	Примітки
		нормативна грошова оцінка земельної ділянки з урахуванням коефіцієнта індексації	ставка	Сума земельного податку		

Таблиця 9. Запропонований робочий документ аудитора ЗП-6 з перевірки бази оподаткування земельним податком на земельну ділянку, якщо нормативну грошову оцінку її не проведено

Назва земельної ділянки	За даними підприємства	За даними аудиту				Відхилення	Примітки
		площа земельної ділянки, нормативну грошову оцінку якої не проведено	ставка	коефіцієнт	Сума земельного податку		

ня підприємства до платників земельного податку, об'єктів оподаткування земельним податком, бази оподаткування земельним податком (таблиці 13—17).

ВИСНОВКИ

Удосконалено аудит земельного податку на підприємствах, що на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план аудиту, про-

Таблиця 10. Робочий документ аудитора ЗП-7 з перевірки відповідності нарахування та сплати земельного податку

Показники	Нараховано		Сплачено		Відхилення
	Граничний термін	Сума, грн	Граничний термін	Сума, грн	

Таблиця 11. Робочий документ аудитора ЗП-8 з перевірки правильності кореспонденції рахунків з земельного податку

Зміст операції	За даними підприємства			За даними аудиту			Відхилення та запропоноване виправлення		
	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума

Таблиця 12. Робочий документ аудитора ЗП-9 з перевірки відповідності відображення земельного податку в журналі, головній книзі та Балансу на кінець періоду

Рахунки	Обліковий реєстр	Головна книга	Баланс	Відхилення	
				Головної книги від Обліковий реєстр	Балансу від Головної книги
6415					

Таблиця 13. Запропонована відомість обліку земельних ділянок для нарахування земельного податку

Кадастровий номер земельної ділянки	Адреси земельних ділянок	Площа, га	Документ, який підтверджує власність (користування, оренду) земельної ділянки			Примітки
			назва	номер	дата	

Таблиця 14. Запропонована відомість віднесення підприємства до платників земельного податку

Кадастровий номер земельної ділянки	Адреси земельних ділянок	Площа, га	Платники земельного податку			Платники орендної плати - землекористувачі (орендарі) земельних ділянок державної та комунальної власності на умовах оренди	Примітки
			власники земельних ділянок,	власники земельних часток (паїв)	землекористувачі, яким відповідно до закону надані у користування земельні ділянки державної та комунальної власності на правах постійного користування		

Таблиця 15. Запропонована відомість об'єктів оподаткування земельним податком

Кадастровий номер земельної ділянки	Адреси земельних ділянок	Площа, га	Об'єкти оподаткування земельним податком			Об'єкти оподаткування орендною платою - земельні ділянки державної та комунальної власності, надані в користування на умовах оренди	Примітки
			земельні ділянки, які перебувають у власності	земельні частки (паї), які перебувають у власності	земельні ділянки державної та комунальної власності, які перебувають у володінні на праві постійного користування		

Таблиця 16. Запропонована відомість бази оподаткування земельним податком на земельну ділянку, якщо нормативну грошову оцінку її проведено

Назва земельної ділянки	Нормативна грошова оцінка з урахуванням коефіцієнта індексації	Ставка	Сума земельного податку	Примітки

граму аудиту, робочі документи аудитора. Запропонована методика проведення перевірки надасть змогу аудитору охопити всі аспекти обліку земельного податку на підприємстві, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення його в обліку, вчасно

виявити порушення, провести якісний аудит та оптимізувати їх податкове планування.

Для оподаткування та ведення обліку земельного податку непередбачено окремих первинних документів, які полегшували складання податкової звітності. Тому пропонуємо для

Таблиця 17. Запропонована відомість бази оподаткування земельним податком на земельну ділянку, якщо нормативну грошову оцінку її не проведено

Назва земельної ділянки, нормативну грошову оцінку якої не проведено	Площа	Ставка	Коефіцієнт	Сума земельного податку	Примітки

покращення ведення обліку земельного податку використовувати наступні бланки, а саме відомості: обліку земельних ділянок для нарахування земельного податку, віднесення підприємства до платників земельного податку, об'єктів оподаткування земельним податком, бази оподаткування земельним податком. Це поліпшить оподаткування земельним податком та ведення його обліку, дозволить своєчасно виявити та виправити помилки, що забезпечить оптимізацію податкового планування.

Література:

1. Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Бескоста Г.М. Аудит: навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 184 с.
2. Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Бескоста Г.М. Організація і методика аудиту: навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2015. 190 с.
3. Меліхова Т.О. Визначення витрат господарської діяльності підприємства. Бізнес Інформ. Харків: ХНЕУ, НДЦ індустріальних проблем розвитку НАН України, ВД "Інжек", 2013. № 3. С. 254—258.
4. Меліхова Т.О., Ніколаєнко Н.С. Розробка програми аудиту виробничих запасів для підвищення фінансової безпеки підприємства. Економіка та держава, 2017. № 1. С. 51—55.
5. Меліхова Т.О., Манойло Т.В. Проблемні аспекти відображення в обліку ТМЦ та обладнання при віднесенні до капітальних інвестицій відповідно до П(С)БО та МСФЗ. Вісник Дніпропетровського національного університету. Серія "Економіка". Дніпропетровськ: 2014, Вип. 3. № 10/1. Т. 22. С. 158—164.
6. Макаренко А.П., Меліхова Т.О. Методичні підходи до проведення внутрішнього аудиту звіту про фінансові результати в системі управління економічною безпекою підприємства. Матеріали тез доповідей Міжнарод. наук. — прак. конф. "Сучасні проблеми модернізації та структурних трансформацій економіки України і регіонів". 11 листопада 2015 р. Запоріжжя: КПУ, 2015. С. 118—120.
7. Меліхова Т.О. Економічна безпека підприємства: формування, контроль, ефективність: монографія. Херсон: Видавничий дім "Гельветика", 2018. 632 с.
8. Меліхова Т.О., Федоров І.О. Внутрішній контроль виробничих запасів для своєчасного виявлення загроз в системі управління фінансової безпеки підприємства. Агросвіт, 2018. № 2. С. 63—70.
9. Макаренко А.П. Державний фінансовий контроль / А.П. Макаренко, І.Я. Максименко, Т.О. Меліхова, О.П. Зоря навч. посібник для вчнз: [гриф ЗДІА]. Запоріжжя: ЗДІА, 2017. — 280 с.
10. Maksymenko I., Melikhova T. Accounting and analytical procurement of state financial control and directions of its implementation in Ukraine. Baltic Journal of Economic Studies, Volume 3 Number 5. Riga: Publishing House "Baltija Publishing", 2017, P. 268—275.
11. Меліхова Т.О., Верьовкіна А.С. Удосконалення методики перевірки грошових коштів у національній валюті. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 1. С. 24—29. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.1.24
12. Меліхова Т.О., Чакалова Н.С., Середенко Т.С. Удосконалення методичних засад аудиту операцій з готівкою та на рахунках у банку для підвищення ефективності управління підприємством. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 5. С. 32—41. (дата звернення: 05.02.2022). DOI: 10.32702/2306-6814.2019.5.32
13. Меліхова Т.О., Височина В.В. Розробка програми аудиту витрат на виробництво для підвищення фінансової безпеки підприємства. Економіка та держава, 2018. № 1. С. 69—75.
14. Меліхова Т.О., Журавель К.О. Методичні підходи до проведення внутрішнього аудиту товарів для своєчасного виявлення загроз в системі управління економічною безпекою підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 2. С. 56—63. (дата звернення: 05.02.2022). DOI: 10.32702/2306-6814.2019.2.56
15. Меліхова Т.О., Федорова Л.А. Удосконалення методики внутрішнього контролю податку на прибуток для підвищення економічної безпеки підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6798> (дата звернення: 05.02.2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2018.12.121
16. Maksymenko I., Melikhova T., Zorya O., Fatiukha N., Chumak O. Fiscal audit development in the system of budget process management.

Academy of Accounting and Financial Studies journal, 2018. vol. 22, is. 6, 7 p.

17. Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Подмешальська Ю.В., Чакалова Н.С. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2018. 602 с.

18. Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Чакалова Н.С. Інформаційна база заповнення спрощеної звітності — інструмент управління та фінансової безпеки. Часопис економічних реформ. 2014. № 1. С. 26—32.

19. Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Чакалова Н.С. Удосконалення облікових реєстрів з метою своєчасного управління підприємством та контролю за його фінансовою безпекою. Економічний вісник університету. 2014. Вип. 22 (1). С. 85—95.

20. Макаренко А.П., Зоря О.П., Меліхова Т.О., Максименко І.Я. Соціальне страхування: сутність, значення та обліковий аспект: навч. посібник: гриф ЗДІА. Запоріжжя: ЗДІА, 2017. 200 с.

21. Макаренко А. П., Меліхова Т.О., Гамова О.В. Оподаткування в системі обліку: навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2015. 147 с.

22. Макаренко А. П., Меліхова Т.О., Чакалова Н.С. Податкове планування та мінімізація податкових ризиків: навч. посібник: рек. вченою радою ЗДІА. Запоріжжя: ЗДІА, 2017. 260 с.

23. Подмешальська Ю.В., Меліхова Т.О., Чакалова Н.С. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2017. 400 с.

24. Меліхова Т.О. Визначення витрат господарської діяльності підприємства. Бізнес Інформ. Харків: ХНЕУ, НДЦ індустріальних проблем розвитку НАН України, ВД "Інжек", 2013. № 3. С. 254-258.

25. Салига С.Я., Меліхова Т.О. Аудит податків суб'єктів господарювання: монографія. Запоріжжя: КПУ, 2011. 224 с.

26. Меліхова Т.О., Шишига М.П. Удосконалення обліку і аудиту адміністративних витрат підприємства. Економіка та держава. 2020. № 11. С. 28—34. (дата звернення: 05.02.2022). DOI: 10.32702/2306-6806.2020.11.28

27. Меліхова Т. О., Троян О. В. Аналіз впливу податкового навантаження на рівень податкової безпеки підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 20. С. 33—37.

28. Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Чакалова Н.С. Теорія і методика документування в обліку та аудиті: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за рівнем бакалавра зі спеціальності 071 "Облік і оподаткування" за денною та заочною формою навчання, Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 400 с.

29. Меліхова Т.О., Романенко К.В. Удосконалення організації бухгалтерського процесу та методики аудиту вибуття основних засобів в обліку суб'єктів малого підприємництва. Ефективна економіка. 2021. № 10. — URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9445> (дата звернення: 05.02.2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.10.18

References:

1. Makarenko, A.P. Melikhova, T. O. and Beskosta, H. M. (2016), *Audyt [Audit]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

2. Makarenko, A.P. Melikhova, T. O. and Beskosta, H. M. (2015), *Orhanizatsiya i metodyka audyt [Organization and method of audit]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

3. Melikhova, T.O. (2013), "Determination of expenses of the economic activity of the enterprise", *Zhurnal "Biznes Inform"*, vol. 3, pp. 254—258.

4. Melikhova, T.O. and Nikolayenko, N.S. (2017), "Development of an inventory audit program to increase financial security of the enterprise", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 51—55.

5. Melikhova, T.O. and Manoylo, T. V. (2014), "Problematic aspects of the registration of the TMC and the equipment when attributed to capital investments in accordance with P (C) BO and IFRS", *Visnyk Dnipropetrovskoho natsionalnoho universytetu. Seriya "Ekonomika"*, vol. 10/1, pp. 158—164.

6. Makarenko, A.P. and Melikhova, T.O. (2015), "Methodological approaches to internal audit of the financial results report in the system of management of economic safety of the enterprise", *Materialy tez dopovidey Mizhnar. nauk.-prak. konf. "Suchasni problemy modernizatsiyi ta strukturnykh transformatsiy ekonomiky Ukrayiny i rehioniv"*, [Materials of Abstracts International sciences — prak conf. "Modern problems of modernization and structural transformations of the economy of Ukraine and regions"], KPU, Zaporizhzhya, Ukraine, 11 nov, pp. 118—120.

7. Melikhova, T.O. (2018), *Ekonomichna bezpeka pidpryyemstva: formyrovanye, kontrol', efektyvnist' [Economic security of the enterprise: formation, control, efficiency]*, Kherson, Ukraine.

8. Melikhova, T.O. and Fedorov, I.O. (2018), "Internal control of inventory for timely detection of threats in the system of financial security management of the enterprise", *Ahrosvit*, vol. 2, pp. 63—70.

9. Makarenko, A.P. Maksymenko, I. Ya. Melikhova, T. O. and Zorya, O.P. (2017), *Derzhavnyy*

finansovyy kontrol', [State financial control], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

10. Maksymenko, I. and Melikhova, T. (2017), "Accounting and analytical procurement of state financial control and directions of its implementation in Ukraine", *Baltic Journal of Economic Studies*, Vol. 3, No. 5, pp. 268—275.

11. Melikhova, T. and Verovkina, A. (2019), "Improvement of checking method of cash assets in national currency", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 1, pp. 24—29. (Accessed 05 Feb 2022). DOI: 10.32702/2306-6814.2019.1.24

12. Melikhova, T., Chakalova, N. and Serechenko, T. (2019), "Improvement of methodological principles of audit of operations with cash and cash within the bank for improvement of efficiency of business management", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 5, pp. 32—41. (Accessed 05 Feb 2022). (Accessed 05 Feb 2022). DOI: 10.32702/2306-6814.2019.5.32

13. Melikhova, T.O. and Vysochyna, V.V. (2018), "Development of a program for auditing production costs to improve the financial safety of the enterprise", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 69—75.

14. Melikhova, T. and Zhuravel, K. (2019), "Methodological approaches to conducting internal audit of goods for timely detection of threats in the system of enterprise economic safety management", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 56—63. (Accessed 05 Feb 2022). DOI: 10.32702/2306-6814.2019.2.56

15. Melikhova, T. and Fedorova, L. (2018), "Improvement of profit tax internal control method for rising enterprise economic security", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 12, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6798> (Accessed 05 Feb 2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2018.12.121

16. Maksymenko, I. Melikhova, T. Zorya, O. Fatiukha, N. and Chumak, O. (2018), "Fiscal audit development in the system of budget process management", *Academy of Accounting and Financial Studies journal*, vol. 22, pp. 6, 7.

17. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. Podmeshalska, Y.V. and Chakalova, N.S. (2018), *Bukhhaltersky oblik: navch.-metod. posibnyk* [Accounting: teaching method. manual], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

18. Makarenko, A. P. Melikhova, T. A. and Chakalova, N. S. (2014), "Information base for filling in simplified reporting — a tool for management and financial security", *Chasopys ekonomichnykh reform*, vol. 1, pp. 26—32.

19. Makarenko, A. P. Melikhova, T. A. and Chakalova, N. S. (2014), "Improving accounting

records in order to manage the enterprise in a timely manner and monitor its financial security", *Ekonomichnyy visnyk universytetu*, vol. 22 (1), pp. 85—95.

20. Makarenko, A.P., Zorya, O.P., Melikhova, T.O. and Maksymenko, I.YA. (2017), *Sotsial'ne strakhuvannya: sutnist', znachennya ta oblikovyy aspekt* [Social insurance: essence, value and accounting aspect], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

21. Makarenko, A.P., Melikhova, T.O. and Hamova, O.V. (2015), *Opodatkuvannya v systemi obliku: navch.-metod. posibnyk* [Taxation in the accounting system: teaching method. manual], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

22. Makarenko, A.P., Melikhova, T.O. and Chakalova, N.S. (2017), *Podatkove planuvannya ta minimizatsiya podatkovykh ryzykiv: navch. posibnyk* [Tax planning and minimization of tax risks: teaching. manual], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

23. Podmeshal's'ka, YU., Melikhova, T.O. and Chakalova, N.S. (2017), *Bukhhalters'ky oblik: navch.-metod. posibnyk* [Accounting: teaching method. manual], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

24. Melikhova, T.O. (2013), "Determination of expenses of the economic activity of the enterprise", *Zhurnal "Biznes Inform"*, vol. 3, pp. 254—258.

25. Salyha, S.YA. and Melikhova, T.O. (2011), *Audyt podatkov sub'ektiv hospodariuvannya* [Audit of Taxes of Business Entities], KPU, Zaporizhzhya, Ukraine.

26. Melikhova, T. and Shyshyha, M. (2020), "Improving accounting and auditing of administrative costs of the enterprise", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 11, pp. 28—34. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.11.28

27. Melikhova, T. and Troyan, O. (2017), "The analysis of the tax burden on the enterprise tax security level", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 20, pp. 33—37.

28. Makarenko, A.P., Melikhova, T. O. And Chakalova, N.S. (2020), *Teoriya i metodyka dokumentuvannya v obliku ta audyti* Theory and methods of documentation in accounting and auditing [Теорія і методика документування в обліку та аудиті], ZNU, Zaporizhzhya, Ukraine.

29. Melikhova, T. and Romanenko, K. (2021), "Improving the organization of the accounting process and methods of auditing the disposal of fixed assets in the accounting of small businesses", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 10, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9445> (Accessed 05 Feb 2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.10.18

Стаття надійшла до редакції 05.02.2022 р.